

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 9 Octomvrie st. v.

Cuvântul nostru de astăzi se fie dedicat în linia primă Românilor nostri din țările coroanei ungurești.

În toate Țările se înmulțesc rapoartele noastre despre vexațiunile cu care pacinicii nostri Români sunt maltratați de tiranii cei mici ai nostri. Dela Bistrița, dela Baia-mare, dela Pîlu, dela Sătmă, dela Dej, Cluj, Turda, Alba-Iulia, Orăștie, Deva, cu un cuvânt, cu puține excepțiuni, din toate părțile locuite de Români primim rapoarte care mult ne supără, ne însuflă mari îngrijiri.

Funcționari și privați de naționalitate maghiară, pare căci lucră la ordinul unor dirigenți secreți, căror le place a sta în contradicțiune cu legea; pare că au misiunea de a discredita legalitatea și a distruge respectul față cu ordinea și cu supunerea la legi.

Din unele părți raportorii ne amenință chiar, avertisându-ne să nu mai predicăm răbdare, căci numai ne perdem aderenții. Cupa răbdării, ni se scrie din alte părți, e plină cu vîrf. Ajunge ca notarul sau solgăbirăul, sau alt funcționar, să înțeleagă rău vre-un cuvânt și să-l interpreteze el după cum 'i-se nălucesce lui și gendarmii, cătușile și temnița, acompanyate de o mulțime de alte suferințe, sînt inevitabile. Sfântul și Dzeul Românilor, care de bună seamă e și al lor, căci Dzeu este al tuturor, nu este de loc cruțat de înjurăturile cele mai ordinare.

Am pute compune o litanie foarte lungă din toate câte ni se scriu despre infestările feliurite și împinse până la nesuferință. Cetindu-le toate 'i-se prezintă ca cea mai amară ironie, când sci, că tiranii mici sînt cei cu pricina și tot ei aceia cari mai cer asistența militară și chiar și aceasta *extra*.

Am spune neadevărul cel mai mare, dacă am susține, că rămânem neimpresionați de cele ce se cuprind în rapoartele, de care ne fî vorba. Pentru-că își poate închipui fie-cine că nu putem rămâne indiferenți, când îi scim pe preoții, pe învățătorii nostri și chiar pe frații nostri din popor, puși la discrețiunea unor oameni, cari nu se închină decât șovinismului. Avem atîta experiență ca să scim, că oamenii închinati șovinismului, în lipsa de conștiințioșitate, ce-i caracterizează, se demit la tratamente, de cari povestiau înainte cu nouă ani, ȳarele că se petreceau prin Bulgaria.

Cu toate aceste nu putem altfel decât și de astădată să ȳicem fraților nostri năpăstuiți, din toate părțile: nu vî perdeți cumpetul și răbdarea. „Cel-ce rabdă până în sfîrșit, acela se va mîntui“, ȳice scriptura.

Nu e de loc frasă goală nici cumpetul, nici răbdarea, ce recomandăm. Avem o presimțire, care nu credem că ne va înșela. Monarhia noastră se poate că nu va trece mult și va fi chîămată la un rol mare în politica orientă și nu noi, cari în împregiurările cele mai grele am fost

cu și pentru monarhie, să fim aceia, căror să li se poată imputa că n'au sciut-o cruță de perplexități.

Neavînd cumpet și perȳend răbdarea acum față cu nisce nechibzuiți, ar însemna a o rupe cu tradițiunile poporului nostru. Și pe lîngă aceea, că cu perderea răbdării nu am pute să o scoatem la nici un capet, am strica și monarhiei, dar' și neamului nostru întreg.

Aceasta din urmă de sigur că ar fi pe placul compatrioților nostri maghiari, cari stăruiesc a-și crea o pozițiune de *panduri* „civilisatorici“ pentru popoarele din Peninsula-Balcanică. Plăcerea aceasta se ne ferim a le-o face.

Au mai suferit și luptat părinții și strămoșii între împregiurări și mai neprimicioase de cum sînt cele actuale. Până astăzi sînt calumniati antecesorii nostri că la 1848 s'au făcut instrumente oarbe în mîinile camarilei împărătesci. Tot așa de puțin sîntem noi cruțați de suspetările ridicole din partea preinșilor monarhisti maghiari. Continuu ne insinuă, că așteptăm ordine dela camarila monarhului.

Astfel de născociri însă nu trebuie să ne conturbe în atitudinea noastră. Credința noastră cătră tron, dinastie și monarhie, este princip, și nu de loc o tocmeală cu termin fixat.

Inteligența română din cler și din laici, care are sciință despre toate aceste, are o datorință sfîntă de a priveghia, ca poporul să nu fie sedus și să nu rătăcească. Inteligența se stee totdeauna la pîndă, și îndată ce simte că ispita se apropie de popor, fie ca amenințare, fie ca ademenire, se sară într'ajutorul poporului și să-l ȳină pe cărarea adevărului și a dreptății.

Inteligența română se mai facă și altceva. Nu numai să stee la pîndă, și să dee poporului mîna de ajutor acolo unde se prezentează pericolul, ci ar fi foarte folositor, dacă toate uneltirile contrariilor, prin mediul presei, la moment și din fir în pîr, le-ar denunța opiniunii publice.

Fotografiile faptelor compatrioților nostri maghiari, cît se poate de fidel și fără cruțare, inteligența română se le scoată la iveală.

Maghiarii de sigur că nu se vor spăria de ele. Au o fire cu mult mai tare decât să se sfiească de lucrările lor. Dar' ori-și-cum, fotografiile vor ajunge și la cunoscința astor-fel de oameni, cari vor scî judeca nepreocupați și fără de nici o părtinire, dacă mai merită poporul român tratamentul cu totul nepotrivit cu obiceiurile europene.

Este adevărat, că pe inteligență o va costa muncă și resinațiune, dacă va vrî să întîmpine cu succes cursele contrariilor neamului nostru. Astfel de lucruri însă nu se pot pe altă cale. Ear' de altă parte, inteligența numai în chipul acesta va fi binemeritată de numele și de pozițiunea, de care se bucură în societatea omenească.

Revistă politică.

Sibiu, 9 Octomvrie st. v.

Nu s'a constatat încă nici acum, dacă trupele sîrbesci au trecut granițele Bulgariei sau nu. Scirile, care sosesc din Peninsula-Balcanilor, se desmintesc una câte una. Atăta e sigur, că monarhia austro-ungară a întors spatele Sîrbiei și a luat o înțelegere cu Rusia în ceea-ce privește procederea ulterioară față cu evenimentele din Balcani. E probabil, că în urma aceleia, Sîrbia va renunța la planurile sale de război sau se va înțelegi în cele din urmă chiar cu Bulgaria. Și în această credință ne întăresce, mai cu seamă, mergerea principelui Alexandru la Sofia, vorbindu-se că motivul acestei călătorii e acela, de a începe consultări cu Sîrbia și la cas dacă aceste ar avî vre-un succes, de a intra cu statul vecin în negocieri directe, spre a se exopera o înțelegere și dacă se poate o procedere comună.

Despre poftele de compensațiune ale Sîrbiei a făcut ambasadorul sîrbesc din Londra corespondentului unei foi berlineze următoarea comunicare: Sîrbia ar dorî mai tare să dobîndească districtul între fluviul Sitnica și granița de Vest, care are populațiune curat sîrbescă și stă astăzi sub stăpînirea turcească; Sîrbia ar plăti pentru acesta un tribut Turciei.

Demersurile energice făcute de Germania în sensul abținerii Sîrbiei dela ori-ce acțiune, fie în contra Turciei, fie în contra Bulgariei, a făcut în cercurile diplomatice din Belgrad o profundă impresiune. Se crede în genere, că Sîrbia s'a angajat prea mult pentru a se mai pute retrage și că în curînd totuși se va da semnul de năvălire în Bulgaria. Alții cred că regele va convoca scupțișina, îi va supune comunicările puterilor și o va lăsa să hotărască singură ce e de făcut. Acesta e singurul mijloc de a eși din impasul în care guvernul și dinastia s'au aruncat prin pripita mobilizare a trupelor. În vecinătatea regelui se vorbesc deja de abdicarea acestuia. Toți sînt mîhniti că au contat pe Austro-Ungaria. Regele e convins că, dacă cade, va începe pentru Sîrbia o eră de anarhie și că Austria nu va găsi ocaziunea să-și stabilească influența în Sîrbia, cum a putut-o face sub regimul pe care îl lasă să cadă detragîndu-ȳi sprîginul.

Diarul „Neue freie Presse“ primesce dela corespondentul seu din Paris un raport despre comunicările, pe care 'i-le-ar fi făcut o persoană diplomatică în privința situațiunii puterilor europene față cu evenimentele din Balcani:

„Suprînderea provocată de evenimentele din Rumelia — ȳise diplomatul frances — la început era atît de mare, încât unele puteri nu sciau ce să facă. Singurul, care spontaneu a manifestat o vedere limpede și o voință categorică, a fost împăratul Rusiei care, imediat, desaproband cele întemplate, a rechiămat pe ofițerii ruși din armata bulgară. Dar' fiindcă acest exemplu n'a fost repede urmat de toate puterile, Rusia a luat inițiativa la întrunirea ambasadorilor în Constantinopol. Întrunirea avea numai să pregătească materialul, care în urmă să servească ca basă la hotărîrea puterilor. Rusia în același timp recunoșcea dreptul de intervenire al Sultanului, însă îl sfătuia că e mai bine să aștepte hotărîrea puterilor.

„Memoriul ambasadorilor nu era la înălțimea misiunii și de aceea trebuiau făcute modificările propuse de comitele Kalnoky. Evenimentele au fost desaprobrate și dreptul de acțiune

al Sultanului a fost recunoscut în mod lămurit. Asemene Sultanul a fost felicitat pentru politica sa moderată și statelor li s'a recomandat o atitudine pacinică. Convorbirile d-lui de Giers cu principele de Bismarck au întărit vederile puterilor și dacă al doilea memoriu nu va avî succesul dorit, de sigur se va întruni o conferință europeană.

„Cestiunea pare a fi foarte încurcată. Unele din puteri par a fi de părere, că faptele împlinite se se ȳină în seamă, însă textul tractatului din Berlin pe cît s'ar pute să nu fie alterat. O asemenea hotărîre însă ar sta în contradicțiune cu desaprobandarea celor întemplate și cu recunoșcerea drepturilor Sultanului. Dacă Sultanul ar dorî să depună pe principele Alexandru, care fi este vasal, și să restabilească pe Gavril-Pașa în postul seu, cine ar pute din punctul de vedere al dreptului, să ridice obiecțiuni? Toate aceste hotărîri n'ar mulțumi nici pe Turci, nici pe Bulgari, și Sîrbia și Grecia n'ar înceta să ceară compensațiuni. În a cărui socoteală s'ar pute realiza pretențiunile lor? Neapărat în socoteala Sultanului și atunci împărțirea Turciei s'ar pune imediat pe tapet. Dar' nici una din puteri în aceste momente grave nu doresc să deschidă cestiunea Orientului. Nu rămîne dar' altă posibilitate decât restabilirea *statului quo ante*, fie chiar și fără principele Alexandru. Prin restabilirea stării de lucruri de mai înainte, ar căde și pretențiunile Sîrbiei și ale Greciei, căci acțiunea lor, în contra voinței Europei, ar avî cele mai rele urmări. De o acțiune a Turciei asemenea n'are să se teamă nimeni; Bulgarii n'ar pute face mare rezistență, ei pot să aibă oameni înarmați, dar' dela rechiămarea Rușilor ei n'au ofițeri și apoi generali le lipsesc cu desăvîrșire. În resumat: Dacă Europa va apuca pe singura și recomandabila cale a restabilirii *statului quo ante*, atunci voința Europei, accentuată în mod solemn în tractatul de Berlin, din nou va apăre ca întărită, și statele balcanice, numescă-se ele ori cum, pe viitor nu vor mai avî pofță să turbure starea de lucruri înființată în interesul menținerii păcii europene“.

Cu privire la cearta engleză cu domnitorul din Birma, se ȳice, că aceea s'a născut din faptul, că regele Thibaut a confiscat averea societății „Bombay and Birma“. Vice-regele din India se fi propus un tribunal de arbitri, regele din Birma însă a răspuns la această propunere în modul cel mai obraznic și insolent. De altmintrelea însă nici acum nu se scie, că societatea numită prin ce a putut da privilegiu la confiscarea averii sale; poate că a intrigat în contra regelui și a transportat arme și munițiune spre resturnarea lui. Destul, că regentul englez din Birma-engleză cere 8000 de oameni, spre a năvăli în Birma proprie și spre a pune capet stăpînirii lui Thibaut. „Times“ publicase în ȳilele aceste un ultimatum de al guvernului englez cătră regele din Birma. Regele se-ȳi primit foarte afabil pe trimisul comisariatului suprem din Birma — engleză, și se fi sistat toate măsurile luate în contra societății numite până atunci, până când trimisul va cerceta cearta escată între companii și între guvernul birman.

Evenimentele din Peninsula-Balcanică.

Sciri mai noue:

Belgrad, 18 Octomvrie n. Principele Bulgariei a trimis o notă guvernului sîrbesc, prin care îi notifică că dl Grecoff a fost trimis la Niș, în scopul de a conferi cu regele Milan și cu dl Garașanin asupra situației. Îndată ce a primit această înștiințare, regele Milan a telegrafat principelui Alexandru pentru a-ȳi spune că declină onoarea de a se întîrîne cu dl Grecoff.

Acest fapt are o mare însemnătate; el dovedesce pe deplin, că relațiile dintre Bulgaria și Sîrbia se înăspresc din ȳi în ȳi. Momentul e foarte apropiat când regele Milan va lua o hotărîre definitivă. Se ȳice că chiar mîne dimineată

se va ordona o mișcare de trupe și înspre fruntaria Bulgariei.

Toate puterile insistă ca Sârbia să nu comită vre-o imprudență, care ar pute fi scump plătită.

Varna, 18 Octomvrie n. Poarta a amânat ori-ce deciziune până ce se va întruni conferența, adică până preste o lună de zile; se crede că Poarta așteaptă, pentru a lua o hotărâre, mersul evenimentelor și mai cu seamă atitudinea Sârbiei. Poziția Porții va fi cu mult mai ușoară, dacă Sârbia își va îndrepta armatele în contra Bulgariei; în acest caz Turcia ar pute veni chiar în ajutorul Bulgarilor. Ori cum, situația Sârbiei, și cu deosebire situația personală a regelui Milan, e foarte critică. Ori cum s'ar desemna evenimentele, Sârbia va întâmpina mari greutăți și va fi expusă la mari sacrificii.

Adi-dimineț au sosit două batalioane din Siria și o baterie de artilerie din Brusa; aceste trupe vor fi trimise imediat la granița Sârbiei. Anglia și Austria vor trimite în curând mai multe vase cuirasate în Archipelag.

Cu toată stăruința cercurilor militare și cu toată aprinderea fanatismului în poporație, Sultanul e pentru o politică de pace.

Sofia, 19 Octomvrie n. Violarea teritoriului bulgar decătră trupele sârbesci pare iminentă. La ora actuală nu se știe dacă ea a avut loc. O neliniște foarte mare domnesce în cercurile diplomatice. S'au trimis trupe spre granița sârbească. Poporațiunea e hotărâtă să se apere. Prințul, care a plecat la Küstendil, se va întoarce în curând.

Varna, 19 Octomvrie n. Sultanul a înțrunit ieri un consiliu de ministri, care a ținut aproape cinci ore; s'au discutat în modul cel mai amănunțit toate eventualitățile putincioase și măsurile cari ar trebui luate în ori ce cas. Sultanul speră într-o împăciuire; cu Bulgaria se crede că se va ajunge la o înțelegere.

Lată ce se propune în privința Sârbiei și a Greciei:

Pentru a împăca pe Sârbia, Bulgaria s'e-i cedeze două districte și regiunea care se întinde până în apropiere de Vidin; aceste teritorii cuprind o populație de vr'o 25,000 locuitori. Întru cât privește pe Grecia, puterile se fac o demonstrație navală, pentru a o sili să se retragă trupele. Cu Grecia lucrurile ar pute merge mai lesne; greutățile vin din partea Sârbiei, care nu se mulțumesc cu acea sporire de teritor și ar vr'e o regiune care se se întindă până dincolo de Vidin, cuprinzând și acest însemnat oraș.

E mare teamă acumă că și Muntenegrul se nu ceară o sporire de teritor; atunci lucrurile s'ar încurca cu deservire.

În consiliul de ministri s'a discutat cu deamănuntul raportul făcut de generalul von der Goltz.

Filipopol, 19 Octomvrie n. Atitudinea Sârbiei inspiră cea mai mare îngrijire guvernului bulgar; se știe acum că toate greutățile cu Turcia sunt aplanate și că pericolul nu poate veni decât dinspre Niș.

Aci a produs o viuă impresie știrea că regele Milan nu a voit nici măcar să primească pe d. Grecoff, delegatul Bulgariei, trimis în misiune decătră principele Alexandru.

Constantinopol, 19 Octomvrie n. În răspunsul la Nota colectivă a ambasadorilor, Poarta după-ce mulțumesc marilor puteri pentru dispozițiunile luate în privința ei, le cere să știească pe prințul Alexandru să se întoarcă în Bulgaria. Poarta manifestă speranța că, având în vedere respectul pe care marele puteri l-au arătat totdeauna pentru tratate, se va da satisfacțiune cererei sale.

O întrevorbire cu principele Carageorgevici.

O persoană distinsă, care de mai mulți ani stă în relațiuni intime cu casa Carageorgevici, a avut cu principele Carageorgevici o întrevorbire de mai multe ore în timpul când acesta trecea prin Budapesta la Cetinie. În următoarele reproducem întrevorbirea după „Budapester Tagblatt“:

„Principele Carageorgevici, s'a schimbat foarte puțin, decând l'am văzut mai pe urmă. E nervos și pasionat, ca și mai înainte; focul privirilor sale tradează curajul și energia, pe care le păstrează în peptul seu. Întrebându-l, ce opinie are despre situațiunea din Peninsula-Balcanică, răspunse:

„Războiul e inevitabil. Sârbia va face începutul, România și Grecia vor urma. Puterile însă se înșeală strajnic, dacă cred, că Muntenegrul va privi numai cum mânilor încrucișate... Năvălirea Sârbiei în Bulgaria ar fi de regretat, deoarece nu Bulgaria, ci Turcia e dușmanul nostru. Dacă cu toate aceste Sârbia va începe un război cu Bulgaria, aceasta e atunci opera oficiului de externe vienez, care în general de ani încoaci face politica sârbească.“

„La întrebarea, dacă e adevărat, că el, principele Carageorgevici, plănuiesc vre-o acțiune în Sârbia? — răspunse: Eu știu, că opiniunea publică din Sârbia e foarte favorabilă pentru Casa noastră. Teara e nemulțumită cu guvernul nu e popular. Eu însă nu țin de oportunitatea perioadei de față, de a pași cu pretențiunile mele la tronul Sârbiei, pe care eu dealtminte le susțin și acum și le voi susține și pe viitor. Acum, când Sârbia umblă într'aceia, ca să-și mărească teritoriul, când stă așa dîcînd în fața unui război mare, n'as voi să mai agitez sermana mea patrie. Eu știu, că va sosi odată și timpul meu și știu și că, că împregiurările vor aduce-o cu sine, ca să mă rezolv pe noapte la un pas serios. Dacă se vor ivi însă evenimente, care fac imposibilă reținerea mea, atunci la toată întâmplarea mă voi afla la locul meu.“

„La întrebarea că Rusia ce atitudine ia față cu lucrurile din Sârbia, mi-a răspuns într'un mod foarte sfîit; mi-a spus însă, că Rusia nu se bucură de loc, când vede, că Slavii din Peninsula-Balcanică se macelăresc între sine. Dacă regele Milan într'adevăr ar fi sedus să înceapă un război sângeros cu Bulgaria, aceasta ar fi pentru el „le commencement de la fin“.

„Declarațiunile pe care le-a mai făcut principele cu privire la regele Milan și la relațiunea sa cu Austro-Ungaria, nu se pot de astădată da publicității“.

Corespondență particulară a „Tribunei“.

Baia-de-Criș, în 17 Oct. n. 1885.

În Nr. 222 dela 11 Octomvrie 1885 sub rubrica „O rectificare“ am cetit excusa dlui S. Borha pretorul din M. Ilia, unde se excusă: pentru-ce a votat cu majoritatea „cultur-egy-let“-ului din Cluj, și în contra Românilor, cari au făcut propunere contrară, acuzându-i pe aceia că au ținut conferență secretă, la care d-sa n'a fost convocat și nici că a putut participa, pentru aceea a fost silit să voteze cu majoritatea în contra neamului românesc, și pentru extirparea aceluia. Eu ca unul ce am luat parte activă la acea ședință a comitatului Hunedoara, și ca unul care dela anul 1862 nici o ocaziune n'am întreținut după putințele mele de a apăra cauzele națiunii, căreia aparțin, mă văd silit, — nu pentru-ca să excus partida, la care aparțin, față de domnul Borha, nici ca să-l învinovățesc pe d-sa pentru votul d-sale de atunci, pe care numai a-l compătimi aș pute — a răspunde.

Partida românească nici o conferență secretă nu a ținut, prin urmare la conferență secretă ori nescrătat nime n'a fost convocat, fiescicare om s'a înțeles după simțul și priceperea sa în cauza subversantă, fără a fi fost vre-o conferență secretă, prin urmare nici dl Borha n'a fost convocat, nici n'a participat.

Cumcă conferență secretă n'a fost, și nici n'a fost convocare la aceea, se vede de de acolo, că foarte puțini Români au participat la ședință, și chiar aceia cari în zilele precedente erau de față, spre rușinea lor, au absentat dela acea ședință, deși se aflau cu locuința în loc, *nomina sunt odiosa*.

Se poate că dacă noi participanții consultam profunde păreri ale dlui pretor Borha, cauza ar fi avut cu totul altă reușită, poate mai favorabilă, asta însă de astă-dată nu o am putut face, cel puțin eu unul nu, motivele îmi sînt următoarele:

Eu pe dl Borha îl cunosc încă din copilăria sa, de atunci și până în ziua de astăzi n'am avut fericirea de a-l vedea apărând vre-o cauză generală românească și luptându-se pentru ea, dacă totuși d-sa mi-ar arăta că a făcut, voi recunoaște; ear' până atunci nu. Ceea-ce știu eu despre dl Borha, este cu totul altcun. D-sa

până a avut lipsă de mijloace românesce, a fost Român, și de atunci până astăzi nu l'am văzut participând nici la o cauză românească. Să-mi spună d-sa participat-a dela anul 1872, adică de când a încetat a fi funcționar al fostului comitat al Zarandului, până la conferența românească din Deva, după care d-sa a fost ales respective numit de pretor, unde se află și actualmente? dacă d-sa îmi va arăta contrarul voiu fi silit a-i ceda dreptul și până atunci aștept.

Așa cred, că un om, respective un individ lipsit de ori-și-ce activitate în cauze generale românesce, nu poate pretinde dela nimenea ca să fie convocat la o conferență secretă. D-sa își va aduce aminte mai bine, că înainte cu mult de numirile actuale de oficiali de stat, pe când era încă în funcțiune ca judecător la tribunalul din Baia-de-Criș, din înaltele sale prevederi a părăsit și s'a separat de toți Români din Baia-de-Criș, fără să fi avut ansă la aceea, cauza s'a știut mai târziu și intriga d-sale a devenit publică. Dacă dl Borha ar pofti să i-o spun în public, nu mă va gena nimic. D-sa avea o promisiune dela comitele suprem de atunci, contele Haller, care scia foarte bine să seducă oamenii neprecugetători, și pentru promisiunea aceea, o funcțiune grasă, părăsi toată răsufarea românească. S'a înșelat însă amar, — căci osul de ros — s'a dat altuia. Să-mi spună dl Borha: dela 1872 până la 1884 ce activitate românească a avut d-sa atât pe cariera politică cât și pe cea bisericească? și la ce adunări a participat, deși a fost membru? să-mi spună d-sa de când este pretor, cu care dintre Români a avut vre-o conțelegere și în care casă românească a avut intrare, ori a binevoit a intra? nu încungiura d-sa? nu d-sa încungiura toată suflarea românească cu deadinsul ca să nu se strice cu puterea, și totuși s'a stricat.

După toate aceste avut-a d-sa lipsă de excusă pentru votul d-sale? și de a acusa pe alții, că nu i-au făcut cunoscut? Eu cred că nu.

Dacă însă totuși are lipsă, cauza stă în altceva, dară altceva încă este deocamdată neatențioare dela Români.

Cu acestea am fost dator dlui Borha și publicului întreg, ca să se facă lumină și să se cunoască oamenii. Dacă nu ar fi îndestulit cu atâtea, îi stau la dispozițiune, ca să nu se plângă, că are treabă cu anonimul Mircea, și că doară ar fi învinovățit pe nedreptul.

Teodor Pop, avocat.

Cronică.

„Romänische Revue“. Cetim în „Romänul“: Mersul literaturii noastre precum și nouele lucrări cari din când în când apar la noi în țeară, sau prin celelalte țeri române, ajung foarte greu a fi cunoscute în străinătate, sau foarte adese nu sînt de loc cunoscute. Străinul învîțat are tot dreptul a crede, că nimic nou nu spuntă măcar în România, în cercul literilor, științelor și artelor noastre.

A pune sub ochii învîțatilor străini, cele ce se lucrează în țerile Daciei-Traiane, a le da parte sau totul din aceste lucrări, a discuta în

Foița „Tribunei“.

Din bătrâni.

Ghicături, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de
Gr. Sima al lui Ión.
(Urmare.)

103.

Fără suflet s'a născut,
Fără suflet a crescut, —
Fără graiu, fără cuvînt,
Și totuși este sfînt.

Ioana. Crucea.

104.

Cîntărețul Domnului,
Sărăcia omului.

Preotul.

105.

Cine se nasce cu streangu n' u cap?

Castravetele. Bostanul.

106.

Un om întîlnind o grămadă de găște, le dă binețe:

— „Bună ziua 20 de găște!“

— „Că nu sîntem 20 de găște — răspunde gânscaul (gânscaul, gânsacul) — fără dacă am mai fi pe câte sîntem și earăși pe jumătate atâtea, am fi tocmăi 20 de găște.

Câte-or fost dar?!

Opt (8 și cu 8 și cu 4 fac 20).

107.

Un om ducea la oraș un butoiu de vin ca să-l vîndă. Butoiul avea tocmăi 10 ferii în capăt și era plin plinuț.

Pe drum undeva, stă de vorbă cu un alt om, care și el mergea la oraș și anume să cumpere vin. Fac tîrg cu 5 ferii.

Dar cum să-l împărțască, neavînd alte vase, afară de două butoaie — unul de 3 ferii și altul de 7 ferii?!

Necazul învață pe om! Au scos-o la cale de mai bine nu se poate — însă cum??!

Le-au fost vorba și înțelesul.
5 ferii în cel de 10 ear' 5, — după cum
și-l toarnă în cel de 7 în cel de 7 vor fi
Umplu din nou pe cel de trei din cel de 10
ferii din cel de 3 le toarnă în cel de 7
deșartă pe cel de 7 în cel de 10 și cele 2
mai erau 2 și în cel de 10 numat una. Acum
totul cel de 7 ferii era plin, în cel de 3 ferii
și totdeauna l-au deșartat în cel de 7. Bu-
Au umplu pe cel de 3 ferii de trei ori

108.

Am un câmp cu șapte pari,
La tot parul șapte clenciuri,
La tot clenciul șapte straițe,
În toată straița șapte mîțe,
La toată mîța șapte pui,

La tot puil șapte șoareci,

La tot șoarecul șapte grăunțe.

Câte-s din fie-care fel, — și câte-s la olaltă?? —

La olaltă 960,799
Grăunțe 823,543
Șoareci 117,649
Pui 16,807
Mîțe 2,401
Straițe 343
Clenciuri 49
Pari 7

109.

Fără ce nu poate fi omul?

Fără suflet.

110.

Strigă Cheșa din copaci,

Să adune boi și vaci.

Clopotel.

111.

Am un bou roșu și altul alb, cel roșu trece gardul, cel alb ba.

Grăul și pleava.

112.

Ce-i mîndru la stat,

Și bun la mîncat?

Grăul.

113.

Casa grăului,

În vîrful gruiului.

Șura Motilor.

114.

Am la băte ferecate,

Le țin în pod aruncate.

Tuleni de păpușoi (nuz).

115.

Ciutuc butuc,
De barbă-l apuc,
De barbă-l duc,
De barbă-l aduc.

Fedeleșul.

116.

Ce sapă cu capul și duce cu coada?

Acul.

117.

Ce stă în u' n'ui și n'are fund?

Bertia (murmura) felor.

118.

Unde se culcă Boian,

Se cunoaște și într'un an.

Focul.

119.

Bate roșu în fund pe negru.

Focul și caldarea (ceanul).

120.

Ce e mic și îndată mare?

Focul.

121.

Părinții nu-s născuți bine și copiii-s pe vîrful casei.

Focul și funul.

122.

— „Unde mergi tu răsucitul?

— „La ce mă întrebi găuritule!

„Că la coadă-s aurit,

„Nu ca tine tot cănit!“

Hornul (hurtoiu), funul și focul.

(Va urma.)

limbi de toți cunoscute, ca franceza și germana, cestiuni române, va să dăie a face un serviciu de frunte cauzei românismului.

O revistă ca „Romänische Revue“, care apare lunar la Pesta sub direcțiunea d-lui Dr. Cornel Diaconovich, va procura, credem noi, astfel de foloase Romänilor, dacă fără preget și fără schimbări va continua pe calea deja începută. „Romänul“ a anunțat aparițiunea acestei însemnate și folositoare reviste și continuă a ține în curent pe cetitorii sei cu cestiunile pe cari „Romänische Revue“ le tratează în fiecare din numerile sale.

Mulțumită unor astfel de publicațiuni, erorile cele fără de număr cari circulă și aici cu aceeași neturburată siguranță prin lumea învătăată europeană cu privire la Romäni, la istoria și limba lor, vor fi cunoscute ca erori, ca erorii, ca inșiuațiuni rău voitoare, și prin urmare tratate ca atare.

Căci într'adevăr, care din Romänii cari au consultat un an ori doi vre-o câteva din revistele apuse, franceze, engleze, germane ori italiene, n'au avut ocaziune, nu odată ci de decimi de ori, să vadă cum sunt informații străinii asupra noastră și pe ce fel de teme brodează și argumentează ei teoriile lor limbice sau istorice, privitoare la Romäni.

Pe lângă acestea, străini cari au oare-care curiozitate științifică, înțeleg foarte adesea tocmai pe dos cele ce au aflat sau li s'au comunicat de unii ori de alții cu privire la noi.

Din comitatul Hunedoarei. Ministrul de interne a încuviințat zidirea unei noi case comitatense. — Împărțirea în două a cercului pretorial lila-mureșană, nu s'a aprobat decât la ministru. — În Oreștia se va clădi o casarmă. — Pentru sporirea fondului comitatens de pensii s'a aruncat pe contribuabili 2% după darea comitatensă. Romänii și Sașii au votat contra. — Cu ocaziunea vizitării bisericii reformate ungurești din Deva, s'au aflat sub pătura de var tipuri frescuri bine conservate orientale. Aceste chipuri sunt mai vechi decât reformațiunea și prin urmare dovedesc că biserica a fost de rit oriental, deci românească.

Colorile naționale. Din incidentul cu steagurile românești din Oreștia, „Ellenzék“, după cum aflăm din „Kronstädter Zeitung“, publică un articol în stilul îndatnat al „Ellenzék“-iștilor. La acest articol, organul sășesc răspunde între altele cu următoarele: „Maghiarii nu voiesc să le permită Sașilor și Romänilor ca acestia să se simțească ca atari, și de aci provine zelul copilăresc în contra steagurilor sășesci și românești, cari sunt a se privi ca naționale, ear' nu de stat. Sau voiesc Maghiarii să oprească și portul național sășesc și românesc? Voiesc să ne infunde cu puterea în portul național maghiar? Întrebarea sună absurd. Și totuși nu e atât de absurdă. Înainte cu câteva săptămâni circula prin țiare scirea, că un solgăbirău hiperzelos a oprit portul de pelerii cu panglici în colorile românești, precum și portul cingărilor vinete-roșii-galbine, după cum le poartă populațiunea română. Un alt vânător de posturi poate să meargă mai departe și să oprească portul național — se înțelege nemaghiar.

„Noi însă revenim la aceea, că prin astfel de atacuri copilăresci asupra conștiinței naționale, nu se poate ajunge la înțelegerea pacifică dintre naționalități“.

Contribuție pe seama „cultur-egy-let“-ului. Trebuie să ajungem la convingerea că Maghiarii s'au nefericit. „Kolozsvári Közlöny“ află că adunarea generală a comitatului Odorheiului a primit aruncat de 1% pe dare pentru promovarea „cultur-egy-let“-ului. — Noi suntem de modestă părere că acel un percent să se scadă chiar, pentru-ca bieții Săci se nu fie silii a fugi în România. Sau cred acesti oameni că tocmai Săci vor pute plăti mai ușor acest percent din banii adunați în România?

Lupi. Lupii pricinuesc daune însemnate în comitatul Bistrița-Năsăud. În Tăure, Mintiu, lupii au mâncat mai multe vaci, câțiva cai și viței. În Pantic nu trece noapte fără ca să fie răpit de lupi câte un vițel. Chiar și în apropierea Bistriței se arată lupi numeroși. În pădurile Luscei și ale Prislopului, a întâlnit farmacistul din Năsăud, dl Müller, o grupă de porci sălbatici de vre-o 21 de capete, care i'au rupt cănele de vânat și erau să-l atace și pe dînsul.

În munții Bărgăului, comitatul Bistrița-Năsăud, petrece o societate de magnați la vânătoare de urși. S'au puscat până acum vre-o 9 urși.

Înmulțirea gendarmeriei. Ministrul de interne, ca ministru de resort a urcat gagiul gendarmilor fără deosebire de grad, cu 10 cr. de fiecare om pe zi. S'a mai sporit apoi și numărul gendarmilor cu un ofițer, patru sergenți, 19 conducători de post și 189 de feciori. Se va înființa o comandă nouă de gendarmerie în Bozovicu, comitatul Caraș-Severinului, și 19 comici, dintre cari două în Ardeal, în com. Albei-inferioare și în comitatul Târnavei.

Construirea căii ferate Mureș-Ludoș-Bistrița se va începe, probabil, încă în acest an. Clădirea a luat-o în întreprindere Francezul Keil.

Dilele de transportare de vite către piațele din Pojon și Viena s'au strămutat cu o zi mai înainte, atât pe linia dela Brașov, cât și pe cele dela Sibiu, M.-Oșorheiu-Teiuș și Arad.

Noul tarif vamal austro-ungar se va prelucra în zilele proxime și elaboratul va fi supus ambelor parlamente în primele ședințe dietale de după sărbătorile Crăciunului.

Earăși un om de știință decorat — Maghiar neaș. La 14 l. c. n. societatea medicilor din Budapesta a ținut adunarea sa generală sub presidul profesorului Dr. Alexandru Lumnițer. În prima ședință era la ordinea zilei raportul asupra rezultatului excrierii de premii. Premiul „Balassa“ s'a conferit eruditului „Maghiar“, profesorului Dr. Ludovic Thanhoffner pentru scrierea: „Histologia și Fiziologia comparativă“.

Defraudări. În comitatul Zemlin au fost suspendați trei solgăbirae pentru iregularități în administrarea de bani publici.

Iubileul de 50 ani al literaturii croate s'a serbat cu un parastas, la care au asistat preste 10,000 oameni. În urma interdicției din partea autorităților, sărbarea nu s'a putut ține în modul proiectat. Sărbarea s'a mărginit dar' la transportarea rămășițelor pământești ale celor șapte scriitori din periodul iliric. Între asistenți au fost și reprezentanți de ai corporațiilor și reuniunilor. Tot poporul s'a adunat după ameați în cimiter. Prăvăliile erau închise. Cele șapte sicrinie, ornate cu cununi frumoase, au fost transportate cu solemnitate mare în pavilionul zidit de orașul Agram. Pe o tablă comemorativă stau scrise cuvintele: „Renegatorilor națiunii croate, anteluptătorilor uniunii literare a tuturor popoarelor slave de Sud; pentru sărbarea iubileului de cincideci de ani. Orașul Agram a clădit acest templu al odichnei și al gloriei activității ei binecuvântate și îl predă națiunii croate; aceasta să păstreze cu credință și perseverență amintirea lor și să continue cu gloriă și cu noroc până la sfârșit“. S'au ținut mai multe vorbiri, — după cum ne spune „Pester Lloyd“ nici una de colorit politic. Au venit, pentru a asista la această sărbare, și deputațiuni cehe și polone.

Concentrare de trupe în România. Sub acest titlu „Bucarester Tagblatt“ scrie: Precum se scie s'au concentrat deja de mult trupe în deosebitele puncte ale țerii. Timpul dinainte hotărât pentru durată concentrării a expirat de mult, dar' trupele încă nu au venit în garnisoane. Acum se vorbește, că ele vor rămâne concentrate până la 22 Octomvrie. Să fie oare cercurile competente de părere, că preste tot nu ar fi consult de a disloca trupele concentrate în diferitele garnisoane, deoarece nu se poate ști, cât de curând ar trebui convocate earăși?

Crisa de petroleu a României. Din București se scrie: Un număr mare de capitaliști din străinătate au pierdut timp și bani în explorațiunile după petroleu în România și chiar regele de petroleu din România, Gr. Cantacuzen, a trebuit să plătească cu o desamăgire foarte amară și costisitoare explorațiunea după petroleu, întreprinsă pe moșiile sale la început cu un rezultat bogat. Acesta a legat adică în a. 1883 un contract cu cunoscuta firmă din Viena, Wagemann, pentru servirea alor mai multe sute de vagoane de petroleu. Abia a fost livrată o cantitate foarte mică și fântânile avute dela Colibași au dat îndărăt în producțiunea lor; și pentru-ca proprietarul contractant să convingă contractului, a trebuit să cumpere cu preț scump restul cantității.

Culesul viilor din giurul Sebeșului-sășesc s'a început încă în săptămâna trecută. Se anunță un cules bun, mai ales în privința calității. Cumpărătorii însă n'au sosit, deoarece sunt dedați cu un termen de cules de vii mai târziu.

Teoria lui Rösler.

Studii asupra stăruinței Romänilor în Dacia-Traiană de A. D. Xenopol.

Dare de seamă critică.

(Urmare.)

Este însă altă întrebare: dacă asemenea unitate a putut să existe pentru limba română numai în Peninsula-Balcanică. Vorbim mai înainte despre teritoriul continuității române în Dacia, am aflat că Oltenia cu partea răsăriteană a Banatului-Timișan și partea apuseană a Ardealului, teritoriul colonizat de Romani foarte intens și romanizat cu desăvârșire, trebuie să fi ramas locuit de o parte destul de însemnată a populațiunii daco-romane și după părăsirea provinciei. Faptul că chiar pe acest teritoriu vechia nomenclatură topografică, mai ales la riuri cum

și la unele localități, s'a păstrat cu modificările propriie limbei românești, și că tocmai în această parte și nomenclatura munților este cu deosebire mai ales românească, — acest fapt ne silește a admite aici continuitatea, neputându-se atribui oarbeii întâmplări asemenea coincidență de fapte. Continuitatea elementului roman pare să fi fost aici mai intensivă mai ales în partea meridională, unde s'au păstrat mai multe numiri topografice din timpul Romanilor. Aici elementul daco-roman, despărțit de Dacia-Aureliană numai prin Dunăre, continuă a forma astfel, ca și mai înainte, o unitate teritorială și națională cu elementul roman al Peninsulei-Balcanice, — adevărit aici la început, cum scim, mai ales în părțile de mează-noapte, — până-ce invasiunea slavo-bulgară efectul despărțirea neamului roman în ramurile lui de astăzi.

Astfel unitatea limbei daco-romane cu cea a Romänilor din Peninsula aflăm unitatea sa teritorială, pe timpul de formațiune a limbei române, pe ambele maluri ale Dunării, unde elementul roman oriental a format timp mai îndelungat asemenea unitate. Fluvial n'a putut să împedce, ca limba română de pre ambele maluri să se desvolte esențial în același fel, și nici comunicațiunea dintre ambele părți n'a încetat după părăsirea Daciei. Dela cucerirea romană a țărilor dunărene, prin care s'a pus temelia poporului român atât în Peninsula-Balcanică cât și în Dacia-Traiană, și până la despărțirea teritorială a acestuia după invasiunea slavo-bulgară, avem timp prea destul pentru formațiunea esențială a limbei române pe ambele maluri ale Dunării.

Deci din punctul pe vedere al unității teritoriale, argumentul din unitatea limbei române în dialectele ei nu ne silește a pune originea limbei daco-române în Peninsula-Balcanică, unde s'a format limba Macedo-Romänilor și Istro-Romänilor. Puterea lui consistă mai mult în aceea că elementul roman oriental, ce reprezintă neamul român, este adevărit, după părăsirea Daciei, ca mult mai intensiv în Peninsula-Balcanică, mai ales în țărele dunărene, până la invasiunea slavo-bulgară, pe când astăzi starea lucrului e întoarsă. Acest fapt necontestabil nu se poate explica astfel că în peninsula elementul roman s'a topit, cu toate că era aici mai numeros și mai puternic; pe când în Dacia-Traiană el a prosperat, cu toate că era aici mai slab și mai expus năvălirii barbare. Asemenea contradicție, istoria nu ne arată. Dar' în considerarea acestei împrejurări, noi nu putem admite mai mult decât o admigrare română din dreapta în stânga Dunării.

În spriginul acesteia vine și limba, mai ales cu privire la unele asemănări dialectice, care până acum n'au fost luate destul în seamă. Macedo-Romänii și Istro-Romänii au anume unele particularități limbice ce se află ca localisme și la Daco-Romäni. Pe când la cei dintâi aceste particularități sunt regulă generală, la acești din urmă ele sunt numai abateri dialectice.

Așa la Macedo-Romäni, labialele *p b v f m* trec regulat înainte de *i* vechiu în *chi ghi gi* (neogrec) *chi n'i*, ceea-ce se află dialectic și în unele părți ale teritoriului daco-roman, mai ales în cele moldovenesci. ¹⁾ Pe alocurea se află la noi și un mediu între pronunțarea curată daco-română și cea specific macedo-română, anume: *pchi*, sau *pci*, *bghi* sau *bgi* sau *mai*; pe unde se pronunță *pci* și *bgi*, ceea-ce se aude în unele părți moldovenesci de sub munte, acolo *chi* (din *vi*) trece în *ji* palatal, și *chi* (din *fi*) în *ci* (aproape ca *si*). Ar fi foarte important, dacă prin reproducerea exactă a pronunțării vulgare, mai ales la publicarea textelor populare (cântece etc.), s'ar pute satori teritoriul diverselor localisme dialectice. (Va urma.)

Convocare.

Pe baza §-lui 13 din statute se convoacă prin aceasta a VI

Adunare generală

a „Reuniunii femeilor române“ din Sibiu pe 20 Octomvrie st. v. (1 Noemvrie st. n.) a. c. în localitățile societății de lectură, strada Cisnădiei Nr. 7, după ameați la 3 oare.

Ordinea zilei:

1. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală.
2. Stăvirea bugetului pe anul viitor.
3. Alegerea unui membru în comitet.
4. Propuneri eventuale.

Sibiu, 9/21 Octomvrie 1885.

Maria Cosma,
presidentă.

Anastasia Toma,
secretară.

¹⁾ A. Miklosich, Beitr. zur Laut. d. rum. Dial. Consonantismus II. pag. 14 sq. Lambrior (Romania VI, 444.) determină teritoriul acestei pronunțări astfel: „En Moldavie, en Bassarabie et en Bucovine, c'est l'état normal du parler populaire et même de la conversation familière; on le trouve sporadiquement en Valachie et en Transylvanie, et il est constant dans le dialecte macédo-roumain“.

Varietăți.

(Congresul internațional penitenciar și antropologic în Roma.) La 16 curent st. n., s'a deschis la Roma al treilea congres penitenciar internațional.

Scopul principal al acestui congres este de a grăbi pe cât va fi posibil reforma penitenciară și perfecționarea institutelor respective.

Delegații oficiali străini cari iau parte în acest congres sunt în număr de 30.

Ședințele se țin în palatul expozițiunii frumoaselor arte.

Comandantul Beltiani-Scalia, fost director general al penitenciarelor și sufletul congresului, a făcut să se construiască la spatele palatului frumoaselor arte cele-modele, cari sunt o reproducere exactă a principalelor stabilimente penitenciare din Italia și din străinătate.

Această expoziție de tipuri de celule va fi completată cu o altă expoziție de obiecte fabricate în penitenciarele din Italia și străinătate.

Tot în aceeași zi s'a deschis în același local și congresul internațional de antropologie criminală.

Programul acestui congres este împărțit în două secțiuni.

A doua secțiune este cea mai importantă. În ea se vor desvolta următoarele tесе:

1. Dacă trebuie ca conclusele scoalei antropologice să fie introduse în noul cod italian;
2. Aplicațiunile și consecințele doctrinelor pozitive în pceesele penale actuale;
3. Poziția medicului expert în procesul penal;
4. Cele mai bune mijloace pentru a obține repararea delictului.
5. Cari sunt cele mai bune mijloace contra recidivei;
6. Despre delictul politic;

Membrii congresului internațional penitenciar vor pute să iee parte și la congresul de antropologie criminală.

(Orașul Niș). — Se scie că punctul unde se concentrează armata sârbă este vechiul Naissus, locul născerii lui Constantin. Dar' nu este, ori-ce s'ar dice, o pozițiune militară de temut și nici chiar o fortăreață. Orașul este cu totul deschis și n'are altă apărare decât un fel de citadelă, un vechiu pătrat în ruine, situat în partea dreaptă a Nișavei. Este adevărat că colinele cari se învecinesc cu orașul, precum și drumurile cari conduc aci, ar pute să fie întrebuințate pentru crearea unei tabere întărite. Turcii le-au ocupat în totdeauna dominând orașul; dar' după plecarea lor, Sârbii nu s'au mai gândit a le mai întreține, după cum au făcut și Bulgarii la Sofia.

(Aventurile unui pictor francez în Caucas). — Un diar vorbesc de arestarea unui pictor francez, care, coborîndu-se din drumul de fer la stațiunea dela Cudrimir, s'a dus îndată să se instaleze în țeara transcaucasiană, unde lua copie după pozițiunile cele mai pitoresci din acele părți.

Pe când artistul se ocupa cu lucrul seu, se pomenesc de odată cu un gendarm, apoi doi, trei și în fine mai mulți.

Îi examină lucrarea și apoi ținură un conciliabul, în urma căruia pictorul fu luat de guler ca spion englez, care ia planurile pozițiunilor strategice cele mai însemnate. Gendarmii era să-l urmeze călătoria din brigadă în brigadă împreună cu prizonierul lor, dacă șeful stațiunii nu ar fi reușit să-l convingă că arestarea pe un pictor.

(Un violoncel rar.) Amatorii de instrumente rare își dispută în acest moment instrumentul violoncelistului Servais.

Amatorii sunt în mare număr și propuneri sosesec din toate părțile.

S'au oferit 35, 50 și chiar 60,000 lei, dar' veduva regretatului artist a declarat că nu va vinde acest obiect de artă decât cel puțin cu 100,000 lei.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI.“

Sofia, 20 Octomvrie n. La cas, dacă Sârbia va face mișcări agresive în contra graniței bulgare, se va convoca garda națională, a cărei comandă va primi-o însuși principele Bulgariei.

Constantinopol, 21 Octomvrie n. Plenipotențiarii au sfătuit pe puteri, ca să procedă și față cu Sârbia și Grecia întocmai ca față cu Bulgaria.

Paris, 21 Octomvrie n. Congresul pentru alegerea presidentului republicii se va ține la 21 Decemvrie a. c.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gernla**